

کلیدواژه‌ها: فیلم آموزشی، فیلم رشد، تکنولوژی آموزشی، یادگیری

مقدمه

فیلم یکی از رسانه‌های اثربخش در آموزش محتوای درسی است. در کلاس درس، به کمک فیلم می‌توان دنیای خارج از کلاس را مشاهده کرد. برای ایجاد انگیزه، دقت و علاقه به موضوع درس، فیلم وسیله‌ای بسیار مناسب است که می‌توان در اول، وسط یا آخر درس از آن استفاده کرد. با این هدف که فیلم می‌تواند فرایند یاددهی و یادگیری را فعال و اثربخش کند و کیفیت یادگیری را ارتقا دهد، به معرفی فیلم‌های جشنواره بین‌المللی فیلم رشد پرداخته‌ایم.

ادب از که آموختی؟

انسان‌ها در برخوردهای اجتماعی با یکدیگر و آمد و رفت در محیط‌های گوناگون، نیازمند رعایت آداب و اصولی هستند که احترام و حقوق متقابلی برایشان ایجاد کند. برای نشان دادن شخصیتی با وقار و احترام برانگیز از خود و جلب توجه و احترام دیگران، باید حرکات و رفتارهای مناسبی داشته باشیم؛ رفتارهایی که اگرچه بیشتر آن‌ها را در آمد و رفت‌های اجتماعی یاد گرفته‌ایم، ولی هنوز نکات ریز و ظریف زیادی وجود دارند که از آن‌ها بی‌خبریم؛ نکاتی که از آن‌ها به عنوان آداب معاشرت یاد می‌شود. رعایت برخی آداب اجتماعی به ما کمک خواهد کرد شأن و منزلت اجتماعی‌مان ارتقا یابد و از فردی عامی به انسانی متشخص و باکمال تبدیل شویم.

بایدها و نبایدهای معاشرتی در همه جوامع به صورت الگوهایی ثابت و مشترک وجود دارند. البته چگونگی آن‌ها در هر فرهنگی تابع نظام ارزش‌ها و باورهای آن جامعه است. از این رو، اگر چه همه جوامع

عنوان فیلم:

سایه‌های سپید

کارگردان: مهدی امینی

قالب: مستند (بخش بین‌الملل)

مدت زمان: ۶ دقیقه

■ خلاصه فیلم: جوانی لاغر اندام وارد یکی از قطارهای مترو می‌شود و روی یکی از صندلی‌ها در کنار جوانی چاق می‌نشیند. جوان چاق از طریق هندزفری در حال گوش کردن موسیقی است و هیچ توجهی به جوان لاغر ندارد. جوان لاغر سعی می‌کند روی صندلی‌اش کمی راحت‌تر بنشیند، اما به دلیل جثه چاق جوان کناری‌اش، نمی‌تواند. آن دو هیچ حرفی با هم نمی‌زنند، اما کارگردان این فیلم با نگاهی جدید و خلاقانه به سراغ سایه‌های جوان لاغر و چاق می‌رود و رفتار و گفتار مؤدبانه آن‌ها را به ما نشان می‌دهد.

■ مخاطب: این فیلم برای پخش در کلاس درس دانش‌آموزان دوره‌های اول و دوم متوسطه توصیه می‌شود.

مهمانی‌ها و محل کار مورد احترام است و به کار می‌رود. فیلم «سایه‌های سپید» یکی از فیلم‌های راه یافته به بخش مسابقهٔ چهل و هفتمین جشنوارهٔ فیلم رشد است که می‌توان از آن برای آموزش غیرمستقیم آداب معاشرت به دانش‌آموزان استفاده کرد.

برخی رفتارها را مؤدبانه و برخی دیگر را خارج از نزاکت می‌شمارند، اما اینکه چه چیزی مؤدبانه است یا نیست، فقط با فرهنگ هر جامعه تعریف می‌شود، به طوری که رفتار و رسوم پسندیده در یک جامعه ممکن است در جامعهٔ دیگر اصلاً پسندیده نباشد.

مثلاً میان اسکیموها رسم بر این است که مهمان، پس از غذا خوردن، لب‌های خود را طوری پاک کند که صدایی از آن‌ها برخیزد. به این ترتیب نشان می‌دهد غذا برایش گوارا بوده است، ولی ما این کار را ناپسند می‌دانیم. دست دادن با دوستان هنگام ملاقات در بسیاری از کشورهای جهان معمول است، ولی چینیان به جای این کار دو دست خود را بر هم می‌گذارند و تکان می‌دهند. در کشور ما، رعایت فاصلهٔ بین دو نفر، اگر چه پسندیده است، اما مرسوم نیست و تقریباً بین دو نفر در صف هیچ فاصله‌ای وجود ندارد، حال آنکه در کشورهای اروپایی، رعایت نکردن این فاصله نوعی تعرض به حریم و حقوق فردی افراد محسوب می‌شود و واکنش‌های تندی در پی دارد.

بنابراین، آداب معاشرت با دیگران در سراسر جهان در عین حال که متفاوت است، ولی در همه‌جا به منظوره‌ای معینی از قبیل سلام کردن، دست دادن و احترام گذاشتن به یکدیگر، نحوهٔ رفتار و پوشش در

عنوان فیلم:

سمعک

کارگردان: محمد همتی

قالب: داستانی (بخش دانش‌آموزی)

مدت زمان: ۵ دقیقه

■ خلاصهٔ فیلم: پدری که حالا گرد پیری بر سر و صورتش نشسته، از نظر شنوایی نیز دچار مشکل شده است و صداها را خوب نمی‌شنود. فرزند او یک سمعک برایش خریده و آماده‌اش کرده است تا به خانهٔ سالمندان برود. پدرش تمایلی به ترک خانه ندارد و...

■ مخاطب: این فیلم برای پخش در کلاس درس دانش‌آموزان دوره‌های اول و دوم متوسطه توصیه می‌شود.

از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید، جو ز جو!

زدند، تو «أف» نگو، خیره نگاه مکن، دست بلند مکن، جلوتر از آنان راه نرو، آنان را به نام صدا نزن، کاری مکن که مردم به آنان دشنام دهند، پیش از آنان منشین، و پیش از آنکه از تو چیزی بخواهند، به آنان کمک کن.

از آیات و روایت‌های تربیتی بر می‌آید که احسان به پدر و مادر در همه حال لازم است. هرگاه یکی از پدر و مادر یا هر دوی آنان پیر شوند، فرزند باید متکفل امور آنان باشد؛ نه اینکه اداره امور آنان را به دیگران بسپارد و خود از زیر بار این مسئولیت شانه خالی کند. سپردن والدین پیر به خانه‌های سالمندان، خلاف مقتضای انسانیت و وجدان بشری است. پدر و مادر، تنها محتاج خوراک، پوشاک و خدمات معمولی و مادی نیستند، بلکه نیازمند محبت و دستگیری و مهربانی‌اند و این نیازمندی آنان، در خانه سالمندان و آسایشگاه‌ها تأمین نخواهد شد. هیچ فرزندی هرگز نباید از نگهداری و خدمت رساندن به پدر و مادر، اظهار انزجار و خستگی کند. البته نیکی به والدین، نباید تنها در زمان حیات و زندگی آنان باشد، بلکه پس از مرگ آن عزیزان نیز باید احسان به آن‌ها را ادامه داد. رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) فرموده است: «سرور نیکوکاران در روز قیامت، انسانی است که بعد از فوت والدین به آنان نیکی کرده است.»

فیلم کوتاه «سمعک»، یکی از آثار دانش‌آموزی در چهل و هفتمین جشنواره فیلم رشد، به این مهم پرداخته است.

* پی‌نوشت‌ها

■ فرهنگیان محترم، اولیای گرامی و متولیان ارجمند آموزش و پرورش برای تهیه فیلم‌های معرفی‌شده می‌توانند به یکی از روش‌های زیر اقدام کنند:
الف) تماس با شماره تلفن ۵۸۶۱۰۵۸۳۰-۲۱ (گروه تولید فیلم‌های آموزشی)
ب) ارسال درخواست کتبی از طریق نشانی الکترونیکی «goroohonari@gmail.com»
(با ذکر نام، شماره تلفن و نشانی دقیق).
ج) مراجعه حضوری به نشانی «تهران، زیر پل کریمخان، خیابان ایرانشهر شمالی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش، طبقه دوم، گروه توسعه و تولید رسانه‌های شنیداری و دیداری».

انسان موجودی است اجتماعی و بنیان این اجتماع بر همان خانواده کوچک چند نفری بنا نهاده شده که متشکل از پدر و مادر و فرزند است. در اجتماع خانواده، پدر و مادر حکم ریشه درخت را نسبت به شاخه‌ها دارند. آن‌ها به طور طبیعی و فطری دوستدار فرزندان خویش هستند و در نتیجه همه تکالیف و مشکلات فرزندان را بدون هیچ گونه احساس ناراحتی و منت‌گذاری انجام می‌دهند. اما والدین زمانی به فرزندان نیاز جدی پیدا می‌کنند که عمری از ایشان می‌گذرد. حال اگر فرزندان احترام کامل پدر و مادر را رعایت نکنند یا خدای نخواستہ آن‌ها را مورد آزار و اذیت، زخم زبان، طعنه و منت‌گذاری قرار بدهند، این بی‌احترامی پیامدهای بسیار بدی دارد که رفته رفته کانون خانواده و در نهایت اجتماع را از هم می‌پاشد.

در قرآن کریم، بارها احترام به پدر و مادر توصیه شده است. این توصیه آن قدر مهم است که در کنار دعوت به توحید آمده است. از جمله در آیه ۲۳ سوره اسراء، خداوند می‌فرماید: «پروردگارت مقرر داشت که جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید. اگر یکی از آن‌ها یا هر دو نزد تو به پیری رسیدند، به آنان «وای» مگو و آنان را مرنان و با آنان «لطیف و سنجیده و [بزرگوارانه سخن بگو.»

در احادیث نیز احسان به والدین بسیار سفارش شده و از آزردن آنان نکوهش به عمل آمده است. چنان‌که فرموده‌اند: نگاه رحمت به والدین، پاداش حج مقبول را دارد. رضایت آن دو، رضای الهی و خشم آنان خشم خداست. احسان به پدر و مادر عمر شخص را طولانی می‌کند و سبب می‌شود فرزندان او هم به وی احسان کنند. در حدیث دیگری آمده است، حتی اگر تو را کتک